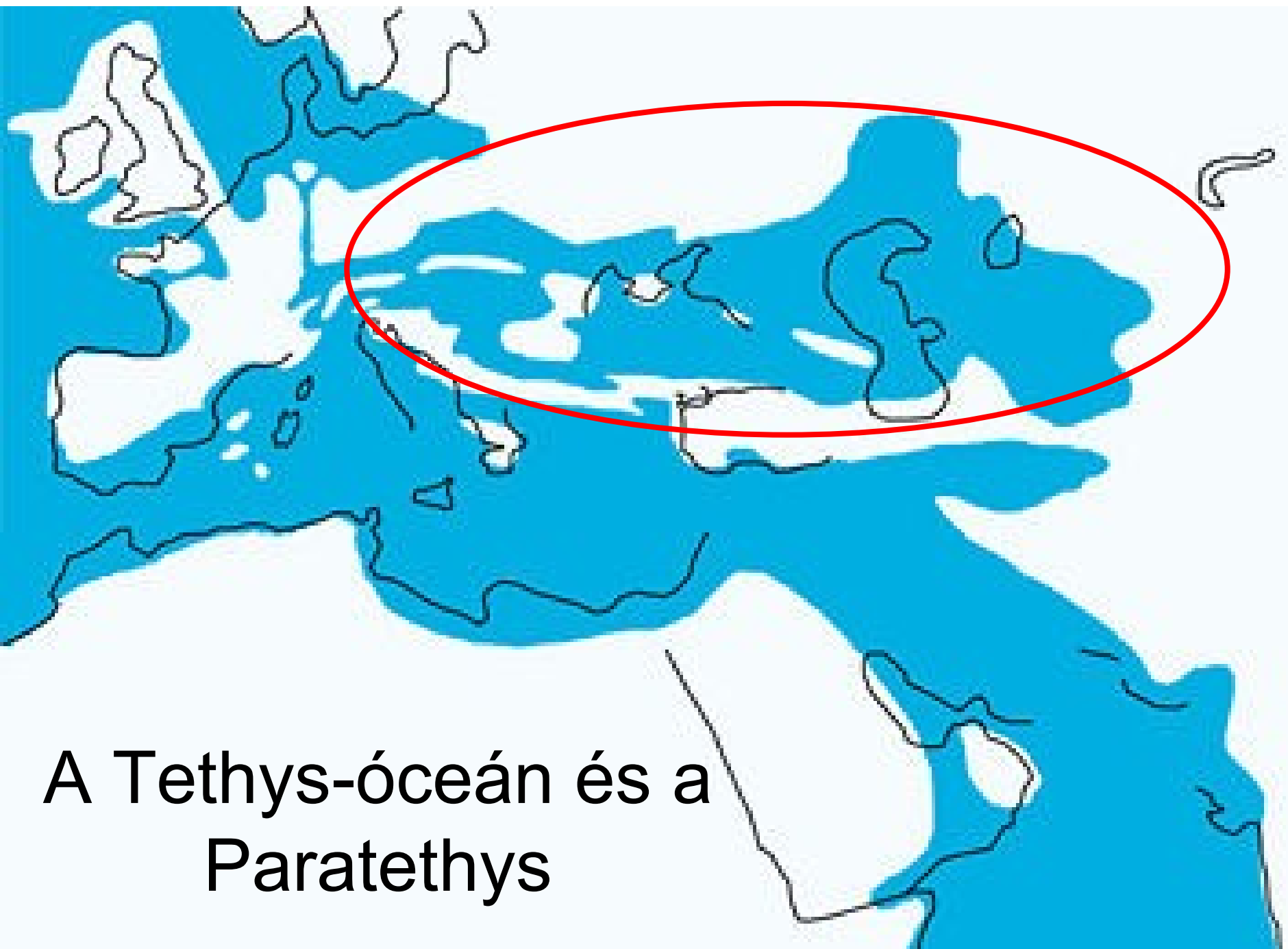

**Egy rétegtani egység,
a pannóniai emelet
értelmezésének viszontagságai**

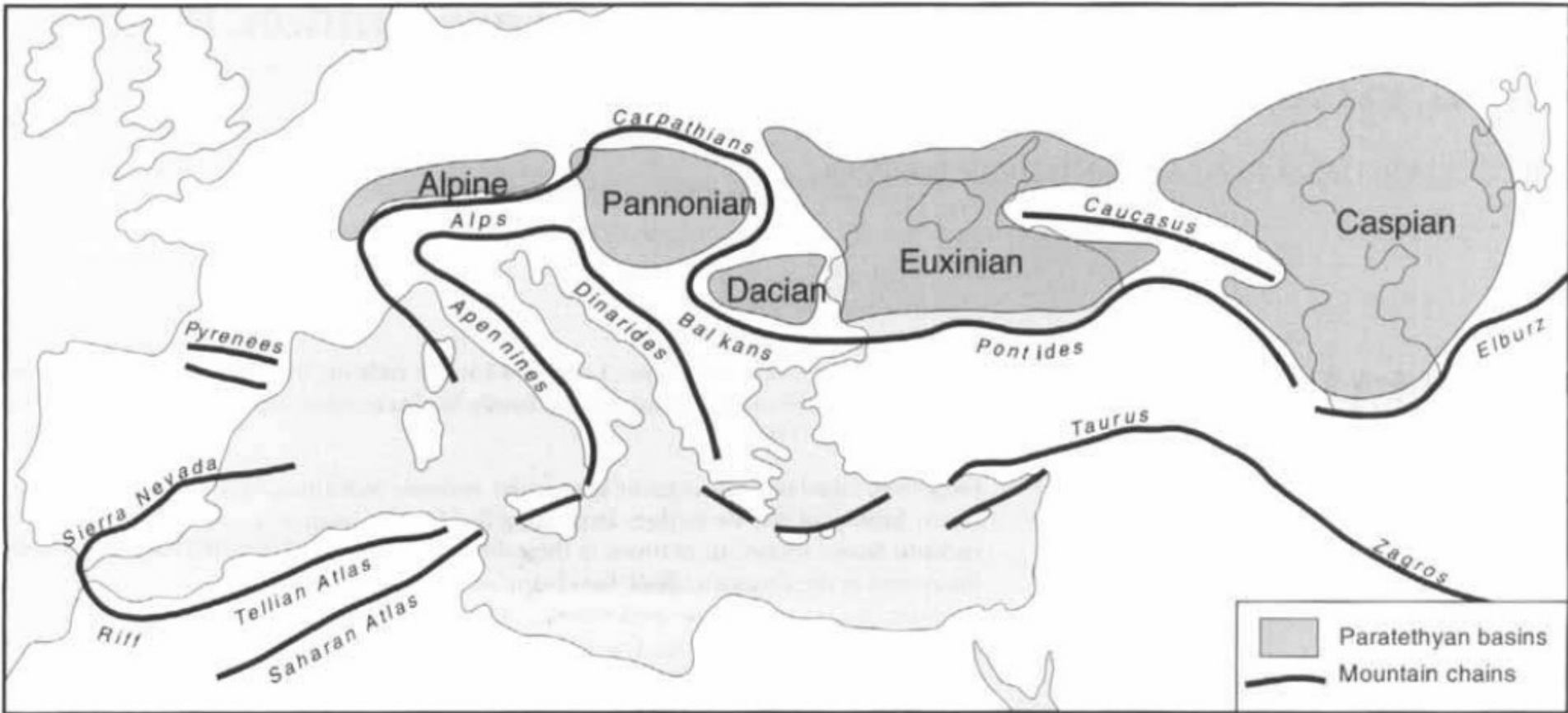
Wanek Ferenc

A Tethys-óceán és a
Paratethys

A Paratethys részmedencéinek vázlatja

Ilyen volt a Paratethys a Pannóniai emelet végén

A Pannon-tenger (vagy inkább tó?) legnagyobb kiterjedése

Mi bonyolította a név használatát?

Le Play 1842
<i>Congeria</i> -s Rétegek
Pontusi emelet
<i>Cerithium</i> -os rétegek

Pierre Guillaume Frédéric Le Play

francia utazó

Ilyen volt a Paratethys a Pannóniai emelet végén

No de mi van a pannóniai alatt?

Le Play 1842
Pontusi emelet
Barbot de Marny 1866
Cerithium -os rétegek
Szarmata emelet

Barbot de Marny

Eduard Suess bécsi geológustól engedélyt kért és kapott a *szarmata* emeletnév készülő művében való használatára.

Ebből lett a galiba

Le Play 1842
Pontusi emelet
Barbot de Marny 1866
Suess 1866. június 5. !
Szarmata emelet

Eduard Suess

Eurasia

Africa

Mediterranean

Paratethys

Mi a gond?

Le Play 1842
Telegdy Roth 1879
Pontusi emelet Pannon emelet
Suess 1866
Szarmata emelet

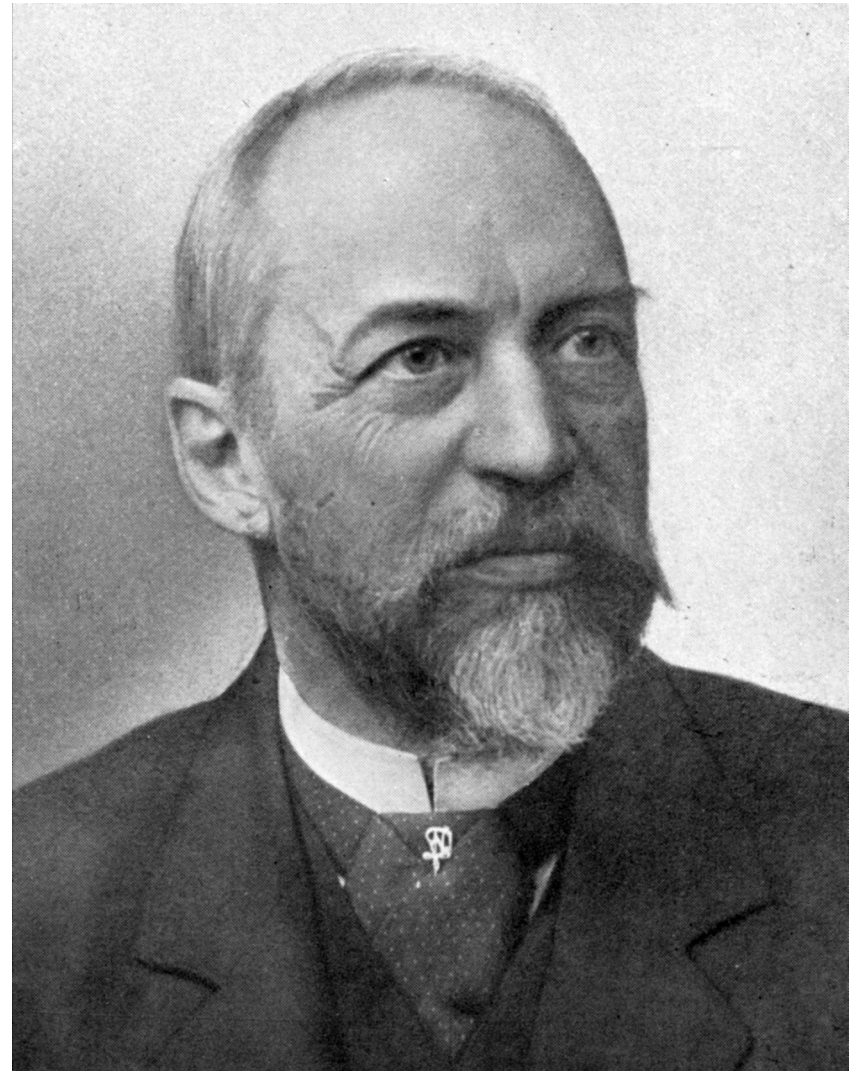
!

- Hiányzik a Bécsi-medencéből az ukrajnai szarmata emelet felső része
(mai korbeosztásban: a felső-besszarábiai és a kerszoni alemeletek)!

Jön a gyors válasz!

Le Play 1842 Telegdy Roth 1879
Pontusi emelet Pannon emelet
<i>Prepontusi erózió</i> R. Hörnes 1899
Suess 1866
Szarmata emelet

!

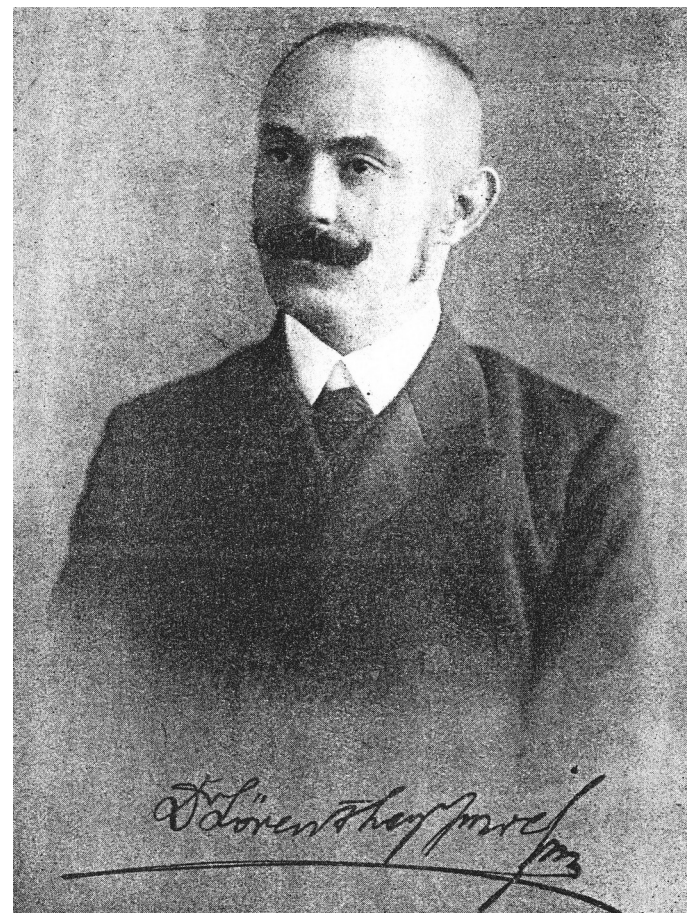
Rudolf Hörnes – bécsi geológus
és őslénytanász

Egy akadémkoskodó

Telegdy Roth 1879 <i>sensu</i> Lőrenthey 1902
Pannon emelet
<i>Prepontusi erózió??</i>
Suess 1866
Szarmata emelet

!

!

Lőrenthey Imre

Vesszőparipája:
a szarmata–pannon átmenet

A nagy sejtés!

Telegdy Roth 1879 <i>sensu</i> Lőrenthey 1902
Pannon emelet
Schréter 1912
Suess 1866
Szarmata emelet

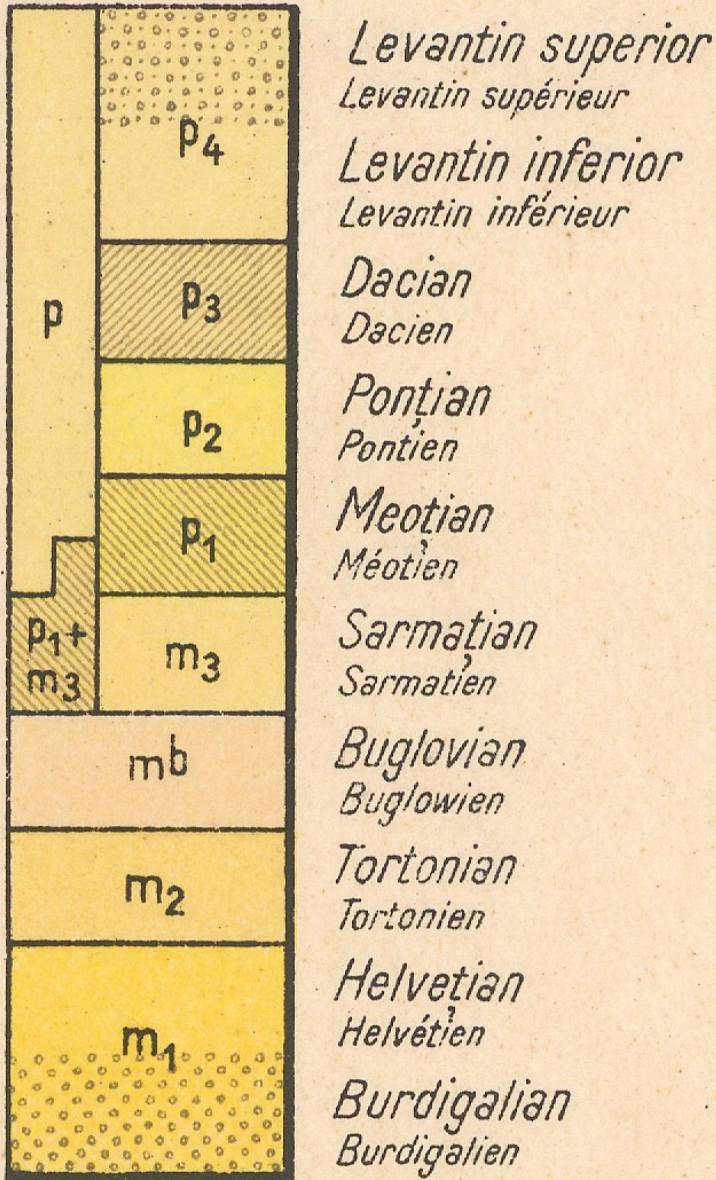
!

Schréter Zoltán

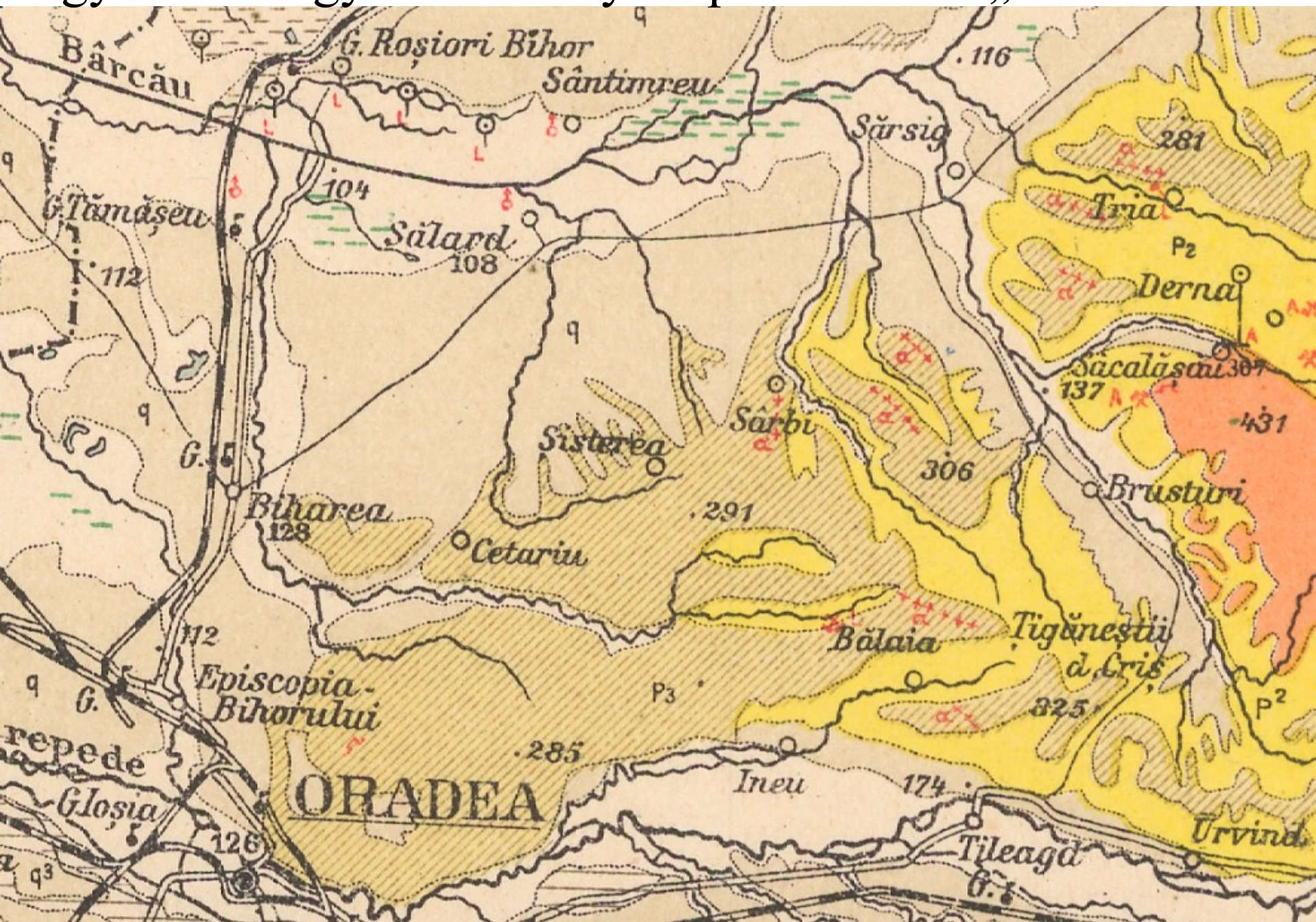
szerinte: a pannóniai alsó része =
az orosz késő-szarmata + meotiszi

NEOGEN NÉOGÈNE

Románia földtan térképének jelkulcsa 1968 előtt

Így lett a Nagyvárad környéki pannóniai — „dáciai-kori”

Kíméletesen kiiktatni a pannóniai nevet

Stevanović 1951
Pontus s.str.
Papp 1951
Pannon s.str. A–E
Suess 1866
Szarmata emelet

= malvensiai

I. C. Motaș

FI. Marinescu

Ahogy az 1985-ben letisztulva látszott

Stevanović 1951
Pontus s.str.
Papp 1951
Pannon s.str. A–E
Suess 1866
Szarmata emelet

!

!

Petar Stevanović Adolf Papp

1. A Tethys–Paratethys Rétegtani Bizottság által 1985-ben szentesített rétegtani helyzet

Mégsem jó, amit már mindenki elfogadott

Stevanović 1951
Pontus s.str.
Papp 1951
Pannon s.str. A–E
Suess 1866
Szarmata emelet

Müller Pál

A magyarországi „felső-pannóniai” nem lehet azonos az orosz pontusival, mert a legfiatalabbnak vélt tihanyi Fehért-part üledékei felett 7 millió éves vulkáni tufák vannak, holott az orosz pontusi legalja 6,5 millió éves.

Kapcsolatok a Pannon-tó és a Kárpátokon túli társégek között

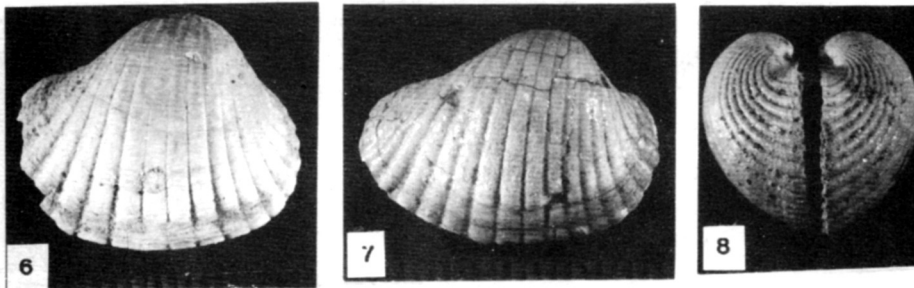
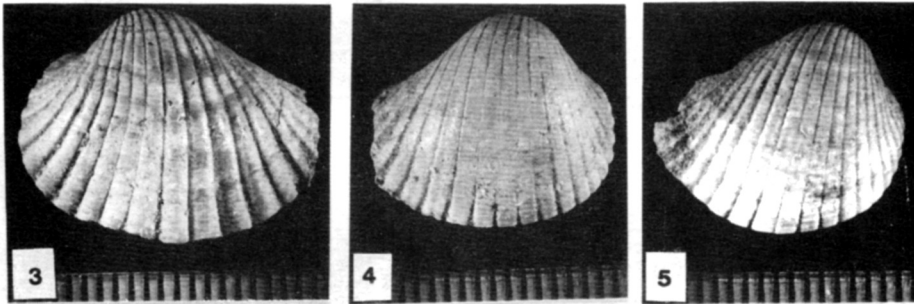
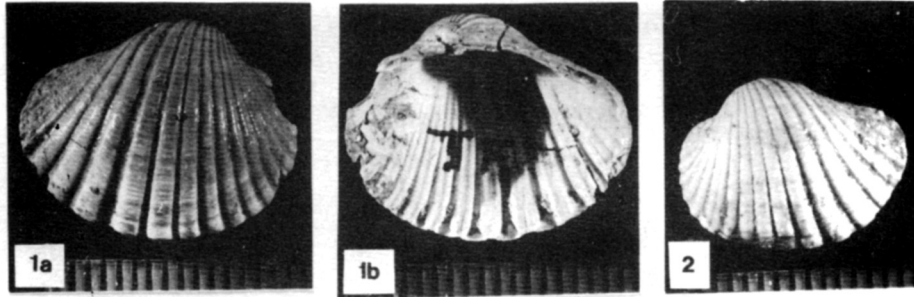

Dan Valentin Palcu
és munkatársai (2021) nyomán

Magyar Imre 1994:

Megnézte a
Limnocardium
nemzetség
törzsfejlődését:

A *Prosodacnomya*-k
a *Limnocardium*
decorum alakkörből
fejlődtek ki a
Pannon-
medencében!

4. tábla. Plate 4

Figs. 1,2 *Limnocardium* aff. *serbicum* (BRUSINA) (Csillagó 20.0 m) x2
Figs. 3-8. *Prosodacnomya carbonifera* (STEVANOVIĆ) (Kötcse 121) x2 (Fig. 8: x2.5)

Mi is hát a pannóniai emelet?

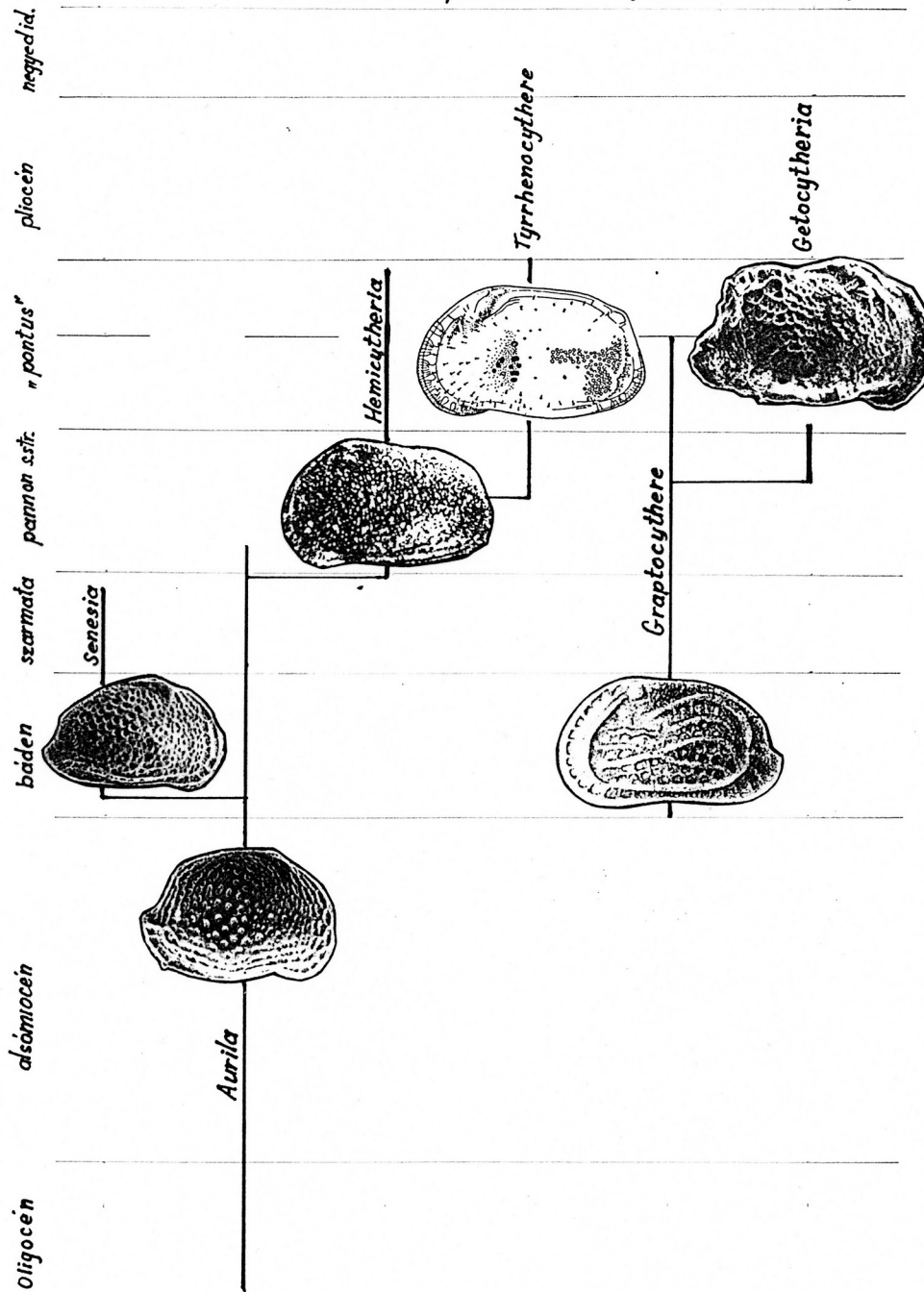
Stevanović 1951
Pontus s.str.
Papp 1951
Pannon s.str. A–E
Suess 1866
Szarmata emelet

Pontus s. Le Play
↑
↑
↑
„Alsó pannóniai”
Suess 1866
Szarmata emelet

!
!

Magyar Imre

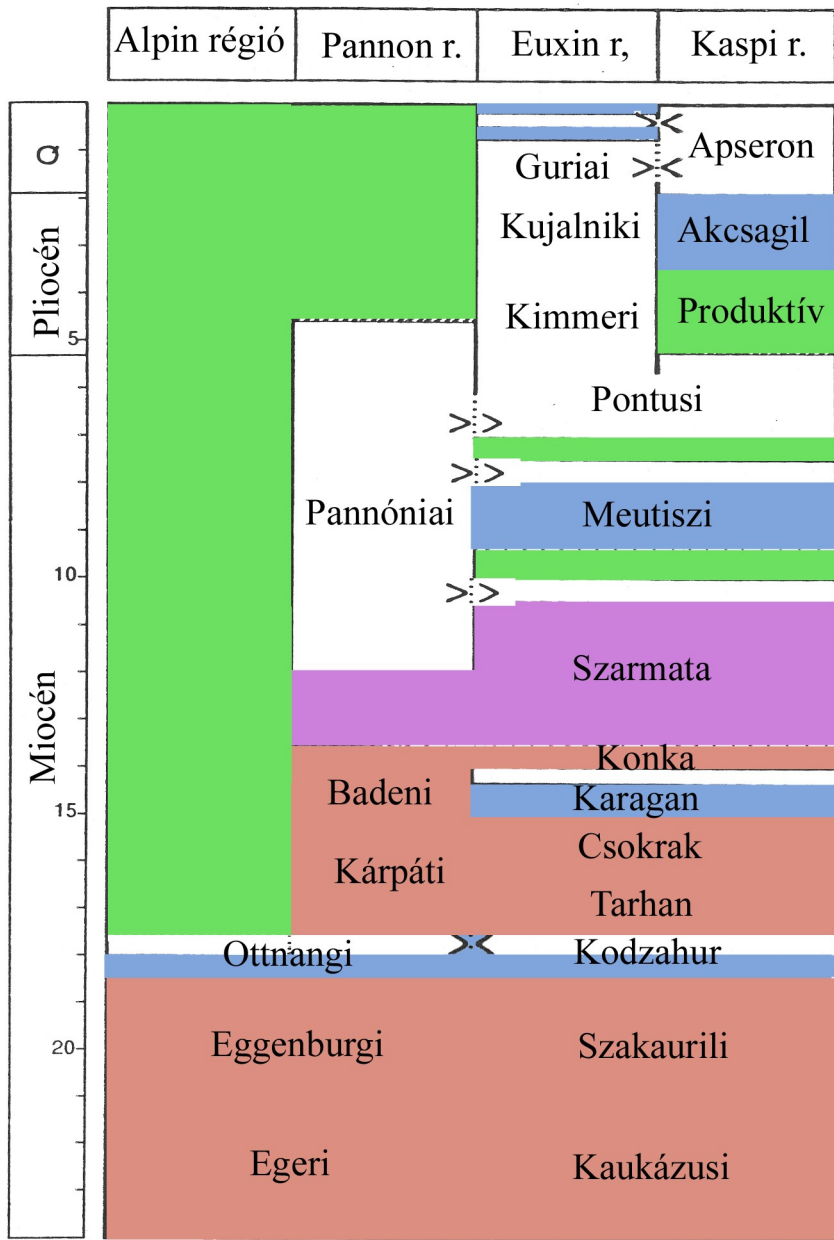
Ezt igazolják a pannóniai kagylósrákok fejlődése is

Ekkor szökik át a pannon élővilág a Vaskapun (Porta Ferra) a Kárpátokon kívüli térségbe

Wanek Ferenc 2010

	PANNONIAN BASIN		DACIAN BASIN	EUXINIAN BASIN	MAMMAL	AGE	
	sublittoral	littoral			zones	approx. (ma)	
Pontian sensu Stevanović 1951	C. rhomboidea zone	c	Prosodacnomya zone	5	Bosphorian	MN 13	— 6
		b		10	Portaferrian		
		a		4	9	Odessian	
	C. praerhomboidea zone	C. balatonica – L. decorum zone	3	8	8	Turolian	— 7
			2	7	Eupatorian		
	Pannonian sensu Stevanović 1951	C. unguicaprae – M. pygmaea zone	1	6	6	MN 11	— 8
					Maeotian		
						— 9	
					Vallesian		

Marco Sacci, Magyar Imrével és Müller Pállal, javaslatot tett: *danúbiai* emelet és korszak névre

■ Tengervíz   ■ Felsősvíz   << Faunahullám
■ Felsősvíz   ■ Szárazföldi   ■ Túlsósvíz

A Paratethys-neogén
 lokális emeletek
 párhuzamosítása
 Sacchi, Magyar és
 mások után
 módosítva
 a faunisztikai
 kapcsolatokkal

Köszönöm szépen a megtisztelő figyelmet!

